

Sabiedrībai būtiskākie tiesību akti, kas stājas spēkā 2018. gada 1. janvārī

Valsts kanceleja sadarbībā ar nozaru ministrijām apkopojusi būtiskākos jaunos tiesību aktus un to grozījumus, kas stājas spēkā 2018. gada 1. janvārī un skar lielu sabiedrības daļu, ieviešot dažādas izmaiņas.

Ievēribai! Tā ir tikai daļa no normatīvajiem aktiem, kas stājas spēkā nākamajā gadā. Ar visiem likumiem un noteikumiem var iepazīties likumi.lv.

Jautājumu gadījumā aicinām sazināties ar attiecīgās ministrijas komunikācijas speciālistu, kurš sniegs plašāku skaidrojumu un atbildes uz jautājumiem.

AIZSARDZĪBA

Aizsardzības ministrija
Anete Gnēze, Preses nodaļa
67335093, anete.gneze@mod.gov.lv
www.mod.gov.lv

Lai palielinātu apmācītu rezerves karavīru skaitu, **Latvijas Republikas pilsoņiem būs iespēja brīvprātīgi pieteikties dienestam Nacionālo bruņoto spēku rezervē un apgūt noteiktu militārās apmācības kursu.** To paredz Aizsardzības ministrijas sagatavotie grozījumi Militārā dienesta likumā, kas ievērojami paplašinās personu loku, kam būs iespēja iesaistīties militārajā apmācībā.

Tāpat grozījumi likumā paredz, ka civilo augstskolu studentiem, kuri iegūst izglītību akreditētā augstskolā vai koledžā un ir iestājušies Zemessardzē, būs iespēja paralēli mācībām apgūt militārās apmācības kursu. Studenti, kuri būs apguvuši šo kursu, kā arī ieguvuši augstāko izglītību, varēs pretendēt uz kompensāciju, kuras apmēru, izmaksas kritērijus un izmaksāšanas kārtību noteiks Ministru kabineta noteikumi. Kompensācijas apmērs varētu būt līdz 10 000 eiro.

Grozījumi Militārā dienesta likumā stājas spēkā 2017. gada 13. decembrī: <https://likumi.lv/ta/id/295394-grozijumi-militara-dienesta-likuma>

ĀRLIETAS

Ārlietu ministrija
Gints Jegermanis, Komunikācijas direkcija
67019506, gints.jegermanis@mfa.gov.lv
www.mfa.gov.lv

Plānotas **vairākas pozitīvas pārmaiņas maksas pakalpojumu cenrādī Latvijas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs:**

- tiks samazināts pakalpojuma sniegšanas laiks, piemēram, rakstiskas izziņas saņemšanai par datiem no CSDD Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistra (līdz 5 darbdienām iepriekšējo 10 darbdieņu laikā);
- tiks samazināts pakalpojuma sniegšanas laiks dokumentu tulkošanai no latviešu valodas uz svešvalodu un otrādi, piemēram, dzimšanas vai laulības apliecības tulkošanai (līdz 5 darbdienām iepriekšējo 10 darbdieņu laikā);
- tiks noteikta viena cena par personu apliecinoša dokumenta noformēšanu Latvijas Republikas diplomātiskajā un konsulārajā pārstāvniecībā ārvalstī un tā pārsūtīšanu – 45 EUR (neatkarīgi no tā, vai persona noformē tikai pasi vai personas apliecību vai pasi un personas apliecību). Līdz šim par šo pakalpojumu (atkarībā no tā, kāds personu apliecinošs dokuments tiek noformēts un pārsūtīts) bija noteiktas sešas dažādas cenas;
- lai veicinātu un atbalstītu Latvijas valstspiederīgo un ārvalstnieku, kuri Latvijā saņēmuši pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, ģimenes dzīves sakārtošanu Latvijā, tiks diferencēta cena dokumentu (uzturēšanās atļauju) pieņemšanai (noformēšanai Latvijas Republikas diplomātiskajā un konsulārajā pārstāvniecībā ārvalstīs) un pārsūtīšanai

Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei (PMLP).

Turpmāk par dokumentu pieņemšanu un pārsūtīšanu PMLP uzturēšanās atļaujas noformēšanai:

- Latvijas pilsoņa, nepilsoņa un pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņēmēja ārzemnieka laulātajam, viņa nepilngadīgajam bērnam vai aizbildnībā vai aizgādībā esošajai personai, akreditētas izglītības iestādes audzēknim vai pilna mācību laika studentam, kā arī pastāvīgās uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai ārzemniekam, kurš ir Latvijas pilsoņa, Latvijas nepilsoņa vai pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņēmēja ārzemnieka nepilngadīgs bērns vai pirms citas valsts pilsonības iegūšanas ir bijis Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis, tiks iekasēta konsulārā maksa 80 EUR apmērā;
- pārējām uzturēšanās atļauju pieprasītāju kategorijām, piemēram, ārvalstniekiem, kuri iesniegs dokumentus uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai saistībā ar investīciju veikšanu vai nodarbinātību Latvijā, būs jāmaksā konsulārā maksa 110 EUR apmērā.

Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumos Nr. 1032 "Ārlietu ministrijas konsulāro maksas pakalpojumu cenrādis" stāsies spēkā 2018. gada 1. janvārī

EKONOMIKA

Ekonomikas ministrija

Evita Urpena, Sabiedrisko attiecību nodaļa

67013193, evita.urpena@em.gov.lv

www.em.gov.lv

Izmaiņas obligātās iepirkuma komponentes (OIK) finansēšanas modelī, ko nosaka grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā (01.01.2018)

Ieviešot izmaiņas OIK finansēšanas modelī, tiks mazinātas ražošanas uzņēmumu OIK maksājumi, būtiski palielinot to konkurētspēju, kā arī vienlaikus nodrošinot valsts iepriekš uzņemto saistību izpildi – sniegt atbalstu elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem un augstas efektivitātes koģenerācijā. OIK maksājums patērētājiem turpmāk būs atkarīgs no to elektroenerģijas pieslēguma efektivitātes. Ekonomikas ministrija aicina visus elektroenerģijas patērētājus izvērtēt pieslēgto jaudu nepieciešamību un atteikties no liekajām jaudām, tādējādi kāpinot pieslēguma efektivitāti un samazinot savas izmaksas par patērēto elektroenerģiju. Provizoriskās OIK izmaiņas ikviens patērētājs var aplūkot AS "Enerģijas publiskais tirgotājs" izveidotajā kalkulatorā: <http://www.eptirgotajs.lv/oik-kalkulators/#>

Arī turpmāk valsts kompensēs elektroenerģijas izmaksu pieaugumu mazāk turīgiem iedzīvotājiem, t.s., elektroenerģijas aizsargātajiem lietotājiem, sedzot OIK reformas rezultātā radušos elektroenerģijas rēķina pieaugumu, ko nosaka grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 12. jūlija noteikumos Nr. 459 "Aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojuma sniegšanas un sadales sistēmas pakalpojuma kompensēšanas kārtība" (01.01.2018).

Aizsargātie lietotāji ir trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes (personas), daudz bērnu ģimenes vai ģimenes (personas), kuru aprūpē ir bērns ar invaliditāti, personas ar I invaliditātes grupu, kuras lieto elektroenerģiju savā mājāsaimniecībā pašas vajadzībām. Pēc izmaiņām OIK aprēķināšanas metodikā elektroenerģijas cena par vienu kilovatstundu saglabāsies līdzšinējā līmenī – 0,1164 EUR.

Paplašināta mājokļu galvojumu programma, ko nosaka grozījumi "Likumā par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā" (01.01.2018)

2018. gadā atbalstu – valsts garantijas – mājokļa iegādei saņems ne tikai ģimenes ar bērniem, bet arī personas, kuras ieguvušas augstāko vai vidējo profesionālo izglītību un nepārsniedz 35 gadu vecumu. Mājokļu galvojumu programmu ievieš ALTUM.

Efektīvāka Latvijas ceļotāju aizsardzība un stingrāka tūrisma aģentu un operatoru uzraudzība. Grozījumi Tūrisma likumā (01.01.2018)

Lai nodrošinātu klienta iemaksātās naudas atmaksāšanu 100% apmērā un ceļotāju repatriāciju gadījumos, kad tūrisma pakalpojuma sniedzējs pilnībā vai daļēji nesniedz līgumā ietvertos tūrisma pakalpojumus, kas radušies pakalpojumu sniedzēja likviditātes problēmu dēļ, patērētāja nodrošinājums būs apdrošināšanas polise vai bankas garantija, kā arī atsevišķs nodrošinājums attiecībā uz ceļotāju repatriāciju. Tūrisma aģentiem un operatoriem no 01.01.2018. jāsaņem speciāla atļauja (licence), kas ļaus komplekso pakalpojumu sniedzējiem organizēt un pārdot kompleksos ceļojumus (t.i., transporta pakalpojumi + viesnīcas + ekskursijas utt.). Patērētāju tiesību aizsardzības centrs turpmāk varēs arī apturēt uzņēmējdarbību tiem komersantiem, kuri neievēros noteiktās prasības vai darbosies bez licences.

Tiks turpināta pakāpeniska sašķidrinātās gāzes balonu parka nomaiņa uz Eiropas Savienības (ES) prasībām atbilstošiem baloniem, ko nosaka grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 28. jūnija noteikumos Nr. 500 "Noteikumi par transportējamām spiedieniekārtām" (01.01.2018)

Tehniskās pārbaudes ļauj savlaicīgi identificēt nedrošos GOST balonus, izņemt tos no tirgus un pakāpeniski pāriet uz ES drošības prasībām atbilstošiem gāzes baloniem. Lai paaugstinātu iedzīvotāju drošību un sekmētu pakāpenisku gāzes balonu parka nomaiņu uz ES drošības prasībām atbilstošiem baloniem, turpmāk tirgot un lietot varēs šādus gāzes balonus: 1) kuriem būs veikta tehniskā pārbaude un kuriem ir apliecinājums, ka gāzes balons atbilst noteiktām prasībām un neapdraud cilvēku dzīvību, veselību, īpašumu un vidi; 2) kuri ir aprīkoti ar ventili, kas atbilst ES drošības prasībām un ir marķēts ar "PT" zīmi; 3) kuri ir jaunāki par 40 gadiem no to ražošanas brīža.

FINANSES

Finanšu ministrija

Aleksis Jarockis, Komunikācijas departaments

67083850, aleksis.jarockis@fm.gov.lv

www.fm.gov.lv

Lai pilnveidotu fizisko personu nodokļu nomaksas uzraudzību, **turpmāk kredītiestādei un maksājumu pakalpojumu sniedzējam**, kas sniedz ar maksājumu kontu saistītu pakalpojumu, **būs pienākums reizi gadā līdz 1. februārim sniegt Valsts ieņēmumu dienestam (VID) informāciju par fiziskajām personām – Latvijas Republikas rezidentiem –, kuru konta debeta vai kredīta apgrozījums iepriekšējā gadā pārsniedz 15 000 EUR**, tai skaitā norādot bankas konta atlikumu iepriekšējā kalendāra gada 31. decembrī, bankas konta debeta un kredīta apgrozījumu iepriekšējā gadā. Fiziskās personas, kuru konta apgrozījumu veido oficiālie ienākumi (tai skaitā darba tiesisko attiecību ietvaros gūtie ienākumi jeb darba alga), regulējums tiešā veidā neskars, jo informācija, ko saņems VID atbilstoši regulējumam, neradīs VID šaubas par ienākuma avotu, ņemot vērā šobrīd VID pieejamo informāciju no deklarācijām.

Lai pilnveidotu valsts nodevu atmaksas procesu un mazinātu administratīvo slogu valsts nodevas maksātājam, **ar 2018. gada 1. janvāri VID atmaksās pārmaksātās un nepareizi iemaksātās valsts nodevu summas arī bez nodevas maksātāja iesnieguma**. Šajā gadījumā atmaksa notiks, pamatojoties uz institūcijas vai amatpersonas sniegto atzinumu, ja tas saturēs visus pārskaitīšanai nepieciešamos rekvizītus (norēķinu konta numuru un juridiskajai personai – nosaukumu un reģistrācijas numuru, bet fiziskajai personai – vārdu, uzvārdu, personas kodu vai, ja personai tāds nav piešķirts, dzimšanas datumu) un tajā būs ietverta norāde par to, ka nodevas maksātājs ir izteicis lūgumu par valsts nodevas atmaksu.

Ar 2018. gada 1. janvāri tiek samazināts termiņš iesnieguma iesniegšanai par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu (likuma "Par nodokļiem un nodevām" 24. panta pirmās daļas 1.punkts). Turpmāk minēto iesniegumu nodokļu maksātājs varēs iesniegt nodokļu administrācijai ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc nodokļa maksāšanas termiņa iestāšanās. Šāds regulējums izstrādāts ar mērķi efektīvizēt iesniegumu iesniegšanas un izskatīšanas procedūru.

Likumprojekts "Grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa likumā" paredz **ieviest pievienotās vērtības nodokļa (PVN) samazināto likmi 5% apmērā Latvijai raksturīgiem svaigiem augļiem, ogām un dārzeņiem** (tostarp mazgātiem, mizotiem, lobītiem, grieztiem un fasētiem, bet ne termiski apstrādātiem vai kā citādi apstrādātiem, piemēram, saldētiem, sālītiem, kaltētiem un kuri ir minēti PVN likuma pielikumā). **PVN samazināto likmi plānots ieviest uz laiku no 2018. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim.**

Prognozēts, ka PVN samazinātās likmes 5% apmērā ieviešana svaigu augļu, ogu un dārzeņu piegādēm pozitīvi ietekmēs tautsaimniecību un var samazināt ēnu ekonomikas īpatsvaru, kā arī mazināt ēnu ekonomikas negatīvās sekas legāli strādājošajos uzņēmumos. Tā kā PVN tiešā veidā ietekmē pārtikas produktu gala cenu, piemērojot PVN samazināto likmi augļiem, ogām un dārzeņiem, ir gaidāms mazumtirdzniecības cenu samazinājums, palielinot pārtikas pieejamību iedzīvotājiem.

Grozījumi paredz **mainīt solidaritātes nodokļa sadalījumu, daļu no nodokļa novirzot personas apdrošināšanai, iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem un veselības aprūpes nodrošināšanai.** Ar solidaritātes nodokļa daļas novirzīšanu iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem tiek nodrošināta iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes trešā progresivitātes pakāpe, vienlaicīgi nepalielinot darbaspēka nodokļu slogu darba ņēmējam.

Likums paredz, ka **solidaritātes nodoklis ar 01.01.2018. tiks novirzīts:**

- 1) 1% apmērā veselības aprūpes finansēšanai (veselības apdrošināšanai);
- 2) 6% apmērā sociāli apdrošināto personu – fondēto pensiju shēmas dalībnieku kontos, kas veidos minēto personu valsts vecuma pensijai uzkrāto fondētās pensijas kapitālu, vai, ja persona nav fondēto pensiju shēmas dalībniece, personas izvēlētajā privātā pensiju fonda pensiju plānā;
- 3) 4% apmērā nodokļa maksātāja izvēlētajā privātā pensiju fonda pensiju plānā;
- 4) 10,5% apmērā (atbilst darba ņēmēja likmei vispārējā gadījumā, no kuras atņemta veselības apdrošināšanas procentu likme) tiks ieskaitīts iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā.

Solidaritātes nodokļa daļa, kas novirzīta veselības aprūpes finansēšanai, atbilst 1% nodokļa likmes pašnodarbinātības gadījumā vai pa 0,5% attiecīgi no darba devēja un darba ņēmēja likmes nodarbinātības gadījumā.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) izmaiņas

Progresīvā IIN likme:

- gada ienākumiem līdz 20 004 EUR – 20%;
- gada ienākumu daļai, kas pārsniedz 20 004,00 EUR, bet nepārsniedz 55 000 EUR – 23%;
- gada ienākumu daļai, kas pārsniedz 55 000,00 EUR – 31,4%.

Piemērs: Ja gada ienākumi ir 20 100 EUR, no 20 004 EUR tiks ieturēti 20% IIN, bet no 96 EUR – 23%.

Algota darba ienākumiem, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izmaksātajam pārejošas darba nespējas pabalstam, pensijai un noslēgtajam mūža pensijas apdrošināšanas līgumam (ar uzkrāto fondētās pensijas kapitālu atbilstoši Valsts fondēto pensiju likumam) taksācijas gada

laikā tiks piemērotas sekojošas algas nodokļa likmes:

- mēneša ienākumiem līdz 1 667 EUR – 20%;
- mēneša ienākumu daļai, kas pārsniedz 1 667 EUR – 23%.

Piemērs: Ja mēnešalga ir 2000 EUR, no 1667 EUR tiks ieturēti 20% IIN, bet no 333 EUR – 23%.

IIN likme autoru un izpildītāju ienākumiem no autoratlīdzības

Rezidentiem: ienākumiem no autoratlīdzības taksācijas gada laikā tiek piemērota nodokļa likme 20% apmērā. Savukārt, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju un rezumējošā kārtībā precizējot taksācijas gada laikā gūtos ienākumus, tiek piemērota progresīvā IIN likme.

Nerezidentiem: tiks piemērota IIN likme 23% apmērā.

Mainījušās attaisnoto izdevumu normas autoratlīdzību saņēmējam, ko tas ir tiesīgs atskaitīt no gūto ienākumu apjoma, pirms ienākumu apliekšanas ar IIN.

IIN likme izložu vai azartspēļu laimestiem

Ja maksātājs būs laimējis izložu vai azartspēļu laimestu, kas pārsniedz 3000 EUR, un tas izmaksāts vienā reizē vai summējot visā azartspēles organizēšanas vietas apmeklējuma laikā, izložu vai azartspēļu laimesta daļai, kas pārsniedz 3000 EUR, bet nepārsniedz 55 000 EUR, taksācijas gada laikā ienākuma izmaksātājs ieturēs IIN saskaņā ar IIN likmi 23% apmērā, bet izložu vai azartspēļu laimesta daļai, kas pārsniedz 55 000 EUR, saskaņā ar IIN likmi 31,4% apmērā.

Neapliekamais minimums

2017. gada laikā nodokļu maksātāja gūtajiem mēneša ienākumiem tiek piemērots 2017. gadam noteiktais minimālais mēneša neapliekamais minimums, un 2018. gadā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju par 2017. gadu, nodokļu maksātāja gūtajiem gada ienākumiem 2017. gadā (summējot visus gūtos mēneša ienākumus) tiek piemērots nodokļu maksātāja gada diferencētais neapliekamais minimums.

No 2018. gada 1. janvāra nodokļu maksātāja gūtajiem mēneša ienākumiem tiek piemērots VID prognozētais mēneša neapliekamais minimums, un 2019. gadā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju par 2018. gadu, nodokļu maksātāja gūtajiem gada ienākumiem 2018. gadā (summējot visus gūtos mēneša ienākumus) tiek piemērots nodokļu maksātāja gada diferencētais neapliekamais minimums.

	2018	2019	2020
Maksimālais mēneša neapliekamais minimums, EUR	200	230	250
Mēneša ienākumi, kam piemēro maksimālo neapliekamo minimumu, EUR	440	440	440
Mēneša ienākumi, kam neapliekamais minimums atbilstoši formulai pakāpeniski samazināsies, EUR	1000	1100	1200

Pensionāra neapliekamais minimums

2018	2019	2020
3000 EUR gadā (250 EUR mēnesī)	3240 EUR gadā (270 EUR mēnesī)	3600 EUR gadā (300 EUR mēnesī)

Atvieglojuma apmērs par apgādībā esošu personu

No 2018. gada 1. jūlija tiek paplašināts apgādājamo personu loks un varēs piemērot IIN atvieglojumu arī par šādām apgādībā esošām personām:

- par nestrādājošu laulāto, kura apgādībā ir bērns vecumā līdz 3 gadiem;
- par nestrādājošu laulāto, kura apgādībā ir trīs vai vairāk bērni līdz 18 gadu vecumam vai līdz 24 gadu vecumam, no kuriem vismaz viens ir jaunāks par 7 gadiem, kamēr bērns turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu;
- par nestrādājošu laulāto, kura apgādībā ir pieci bērni līdz 18 gadu vecumam vai līdz 24 gadu vecumam, kamēr bērns turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu.

2018	2019	2020
2400 EUR gadā (200 EUR mēnesī)	2760 EUR gadā (230 EUR mēnesī)	3000 EUR gadā (250 EUR mēnesī)

Attaisnotie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem

Izmaiņas likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, kas stājas spēkā 2018. gada 1. janvārī, paredz gan procentuālu (50% no maksātāja gada apliekamā ienākuma), gan summāru ierobežojumu (600 EUR gadā) kopējiem attaisnotajiem izdevumiem par izglītības un ārstniecības pakalpojumu izmantošanu, ziedojumiem un dāvinājumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem politiskām personām.

Tāpat – **ja iedzīvotājs attaisnotajos izdevumos iekļaus izdevumus par ģimenes locekļiem**, tad minētie attaisnotie izdevumu nedrīkstēs pārsniegt 600 EUR par katru ģimenes locekli.

Savukārt **medicīnas izdevumi, kam pašreiz nav ierobežojuma** (izdevumi par plānveida operācijām un zobārsta pakalpojumiem), tiks iekļauti kopējā attaisnoto izdevumu limitā (50% no maksātāja gada apliekamā ienākuma, bet ne vairāk kā 600 EUR gadā), un tos summēs kopā ar citiem attaisnotajiem izdevumiem par izglītības un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu.

No 2018. gada 1. janvāra mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem tiek samazināts kalendāra gadā pieļaujamais apgrozījums no 100 000 eiro līdz 40 000 eiro, savukārt mikrouzņēmumu nodokļa likme būs 15%. Ja mikrouzņēmumu nodokļa maksātājam kalendārā gada apgrozījums pārsniegs 40 000 eiro, tad, kā līdz šim, pārsnieguma daļai tiks piemērota 20% likme.

No 2018. gada 1. janvāra fiziskā persona vienlaicīgi varēs būt nodarbināta kā mikrouzņēmuma darbinieks tikai vienā mikrouzņēmumā. Tādējādi VID neregistrēs mikrouzņēmuma darbinieku kā darba ņēmēju, ja tas būs nodarbināts citā mikrouzņēmumā. Savukārt attiecībā uz tiem mikrouzņēmumu darbiniekiem, kuri ir nodarbināti pie mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja 2017. gada 31. decembrī, minētais ierobežojums ir piemērojams no 2019. gada 1. janvāra. Attiecīgi, ja mikrouzņēmumā tiek nodarbināts darbinieks, kurš no 2019. gada ir nodarbināts vēl kādā mikrouzņēmumā, aprēķinot mikrouzņēmumu nodokli, mikrouzņēmumu nodokļa likmei 15% pieskaitīs vēl 2% par katru minēto darbinieku. Savukārt mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs, kurš no 2019. gada būs nodarbinājis personu, kas ir nodarbināta arī citā mikrouzņēmumā, ar 2020. gadu zaudēs mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu.

IEKŠLIETAS

Iekšlietu ministrija

Gunta Skrebele, Komunikācijas nodaļa
67219363, gunta.skrebele@iem.gov.lv
www.iem.gov.lv

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Santa Jonāte, Personāla vadības un sabiedrisko attiecību departaments
67219185, santa.jonate@pmlp.gov.lv

Ministru kabineta 2017. gada 29. augusta noteikumi Nr. 505 “Noteikumi par valsts nodevu par informācijas saņemšanu no Iedzīvotāju reģistra”^{**} paredz konceptuāli **jaunu pieeju valsts nodevu apmēra noteikšanai**, piemēram, **gadījumos, ja persona pieprasa informāciju papīra veidā par sevi, savu bērnu, kurš jaunāks par 18 gadiem, aizbildnībā vai aizgādībā esošu personu** (izņemot ziņas par aktuālo deklarētās dzīvesvietas adresi, kas ir 2,50 EUR), tad valsts nodevas apmērs ir mazāks (piecu darbdienu laikā 5 EUR), bet pieprasot par trešajām personām – lielāks (piecu darbdienu laikā 12,50 EUR).

Lai veicinātu elektroniskās pārvaldes attīstību, noteikumi paredz **diferencēt valsts nodevu ne tikai atkarībā no termiņa, kādā sniedzama informācija, bet arī informācijas sniegšanas veida (papīra formā vai elektroniski)**, t.i., paredzot zemāku valsts nodevas apmēru par informācijas saņemšanu elektroniskā veidā (par sevi, savu bērnu, kurš jaunāks par 18 gadiem, aizbildnībā vai aizgādībā esošu personu – 2,50 EUR, bet par citu personu – 10 EUR), salīdzinot ar papīra izziņu (5 EUR un 12,50 EUR). Tādējādi tiks veicināta elektronisko pakalpojumu izmantošana un elektronisko dokumentu aprīte.

Ministru kabineta 2017. gada 12. septembra noteikumos Nr. 557 “Noteikumi par valsts nodevu par vīzas, uzturēšanās atļaujas vai Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem”^{***} **ir pārskatītas piemērojamo valsts nodevu summas un noteiktas tādos apmēros, kas veicina migrācijas procesu optimālu administrēšanu.**

Valsts nodevas likmes par ilgtermiņa vīzas pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu ir 60 EUR, bet par pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts mazāk nekā trīs darbdienu pirms likumīgā uzturēšanās termiņa Latvijas Republikā beigām, – 120 EUR. Savukārt valsts nodevas likmes par uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu ir noteiktas atkarībā no dokumentu izskatīšanas termiņa: 30 dienu laikā – 100 EUR; 10 darbdienu laikā – 200 EUR; piecu darbdienu laikā – 400 EUR. Eiropas Savienības zilās kartes pieprasīšanai iesniegto dokumentu izskatīšana 10 darbdienu laikā izmaksās 100 EUR, bet piecu darbdienu laikā – 200 EUR.

Tāpat ir paredzēti jauni valsts nodevas objekti, proti, noteikta valsts nodeva par pieprasījumu ielūguma apstiprināšanai un par pieprasījumu izsaukuma apstiprināšanai, kas iesniegts elektroniski, izmantojot valsts pārvaldes pakalpojumu portāla www.latvija.lv tiešsaistes formu. **Atšķirībā no valsts nodevas par klātienē iesniegtu pieprasījumu (10 EUR), tiešsaistē iesniegtam pieprasījumam noteikta zemāka valsts nodeva (5 EUR).**

*Visu valsts nodevu likmes, samaksas kārtību, kā arī atvieglojumus un atbrīvojumus no valsts nodevas maksāšanas par informācijas saņemšanu no Iedzīvotāju reģistra iespējams aplūkot šeit: <https://likumi.lv/doc.php?id=293177>

**Visu valsts nodevu likmes, samaksas kārtību, kā arī atbrīvojumus no valsts nodevas maksāšanas par ilgtermiņa vīzas, uzturēšanās atļaujas un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanu iespējams aplūkot šeit: <https://likumi.lv/ta/id/293626-noteikumi-par-valsts-nodevu-par-vizas-uzturesanas-atlaujas-vai-eiropas-savienibas-pastaviga-iedzivotaja-statusa-latvijas>

IZGLĪTĪBA

Izglītības un zinātnes ministrija
Lāsma Šķestere, Komunikācijas nodaļa
67047834, lasma.skestere@izm.gov.lv
www.izm.gov.lv

2018. gada 1. janvārī stājas spēkā grozījumi Izglītības likumā, kas **paredz sociālo atbalstu tiem pirmspensijas vecuma pedagogiem**, kuriem līdz vecuma pensijas sasniegšanai būs palikuši ne vairāk kā trīs gadi un kuri skolu tīklu sakārtošanas rezultātā zaudēs darbu. **Sociālais atbalsts būs pieejams tiem pedagogiem, kuru kopējais pedagoga darba stāžs valsts un pašvaldības izglītības iestādēs, kas īsteno vispārējās izglītības programmas, ir vismaz 25 gadi**, tai skaitā pēdējie pieci gadi pirms izglītības iestādes likvidācijas vai

reorganizācijas nostrādāti izglītības iestādē, kura īsteno vispārējās pamatizglītības vai vispārējās vidējās izglītības programmas. Sociālā atbalsta maksimālais apjoms paredzēts līdz sešu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

2018. gada 1. janvārī **stājas spēkā Psihologu likums un sākas psihologu reģistrācija Psihologu reģistrā**, kā arī sertifikātu izsniegšana psihologiem darbībai noteiktā profesionālās darbības jomā. Psihologu likums regulē psihologu profesionālo darbību, nosakot izglītības un kompetenču prasības atbilstoši izveidotajai sertifikācijas sistēmai, psihologu profesionālās darbības jomu iedalījumu, psihologa pienākumus un tiesības, kā arī pievērš īpašu uzmanību psihologa klientu tiesību aizsardzībai.

Papildu informācija: Psihologu likums (<https://likumi.lv/doc.php?id=290115>) un "Psihologu reģistrācija" (<http://ikvd.gov.lv/registracija/psihologu-registracija/>).

No 2018. gada 1. janvāra sāksies **pirmsskolas izglītības iestāžu vadītāju novērtēšanas process** (pārējo izglītības iestāžu vadītāju novērtēšana tika sākta jau 2017. gadā). Pirmsskolas izglītības iestāžu vadītājus vērtēs reizi sešos gados. Šāda sistēma izveidota, lai ieviestu vienotu izglītības iestāžu vadītāju novērtēšanu, veicinātu pārskatāmu, uz attīstību vērstu izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību un valsts līmenī sniegtu ieteikumus tās pilnveidei. Tādējādi tiek palielināta sabiedrības līdzdalība izglītībā un nostiprināta izglītības iestāžu vadītāju atbildība par izglītības kvalitāti izglītības iestādē.

Turpinot Studējošo un absolventu reģistra ieviešanu, no 2018. gada 1. janvāra **Valsts ieņēmumu dienestam elektroniski tiks iesniegti dati par augstskolās studējošajiem**. Tas nozīmē, ka tiem vecākiem, kuriem pienākas nodokļu atlaides par apgādājamiem līdz 24 gadu vecumam, nebūs pašiem jāpieprasa izziņas no augstskolām un jāsniedz tās VID. Tādējādi tiek samazināts administratīvais slogs augstskolām un vecākiem. Informāciju par studējošiem izmantos arī pašvaldības, kas paredz nodokļu atlaides daudz bērnu ģimenēm par apgādājamiem studējošiem.

KULTŪRA

Kultūras ministrija

Lita Kokale, Sabiedrisko attiecību nodaļa

67330343, lita.kokale@km.gov.lv

www.km.gov.lv

2018. gada 1. janvārī stāties spēkā:

1. Radošo personu statusa un profesionālo radošo organizāciju likums, kas paredz **finansiāla atbalsta sniegšanu profesionālām radošajām personām** (šādās profesionālās mākslinieciskās jaunrades jomās: arhitektūra, dizains, teātris, mūzika, vizuālā māksla, dejas, literatūra un kinematogrāfija, zinātniskā jaunrade) radošās dīkstāves posmos, tostarp pārejošas darba nespējas laikā un pensijas vecumā (ārstniecības un komunālo maksājumu daļējai segšanai). Ik gadu paredzēts sniegt finansiālu atbalstu 175-200 radošām personām. Atbalsta pasākumu programmu administrēs Valsts Kultūrkapitāla fonds.

Likums paredz, ka atbalstu varēs saņemt radošā persona, kurai: 1) piešķirts radošas personas statuss; 2) kura ir radījusi un publiskojuši autortiesību vai blakustiesību objektu kādā no profesionālās mākslas nozarēm pēdējo trīs gadu laikā pirms atbalsta pieprasījuma iesniegšanas; 3) kura atbalsta pieprasīšanas un saņemšanas brīdī neatrodas darba vai valsts civildienesta tiesiskajās attiecībās, vai citās līdzīga rakstura pastāvīgās nodarbinātības attiecībās; 4) kurai atbalsta piešķiršanas brīdī tās ienākumi iepriekšējo trīs kalendāro mēnešu laikā nesaņem pusi no valstī noteiktās minimālās darba algas apmēra vidēji mēnesī; 5) kura nesaņem bezdarbnieka vai slimības pabalstu; 6) kura nav sasniegusi pensijas vecumu vai nesaņem izdienas pensiju; 7) kura nesaņem atbalsta pasākumus no nevienas citas profesionālās radošās organizācijas.

2. Sakrālā mantojuma saglabāšanas finansēšanas likums, kas paredz **radīt ietvaru pakāpeniskai un plānveidīgai Latvijas sakrālā mantojuma** – 357 valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauto dievnamu un to reliģisko rituālu priekšmetu – **sakārtošanai un saglabāšanai nākamajām paaudzēm.**

3. Grozījumi Arhīvu likumā un likumā “Par grāmatvedību” paredz samazināt administratīvo slogu komersantiem un institūcijām personu dokumentu glabāšanā un sakārtošanā. **Turpmāk personu dokumentus par sociālās apdrošināšanas stāžu no 1999. gada varēs glabāt 10 gadus līdzšinējo 75 gadu vietā,** jo pensiju tagad aprēķina pēc Valsts ieņēmumu dienesta datu bāzēs uzkrātās informācijas. Veikto izmaiņu rezultātā darba devējiem samazināsies administratīvais slogs aptuveni par 100 tūkstošiem eiro gadā.

4. **Grozījumi Muzeju likumā paredz tiesības muzejiem veikt saimniecisko darbību,** tai skaitā suvenīru un iespieddarbu tirdzniecību, ja tā ir nepieciešama muzeja pamatfunkciju un darbības veicināšanai.

SOCIĀLĀ JOMA

Labklājības ministrija
Aiga Ozoliņa, Komunikācijas nodaļa
67021581, aiga.ozolina@lm.gov.lv
www.lm.gov.lv

No 2018. gada 1. janvāra:

1. **Minimālā mēneša darba alga** normāla darba laika ietvaros būs **430 eiro.**

2. 2018. gadā **pārrēķinās pensijas** (vecuma un apgādnieka zaudējuma pensijas, kā arī saskaņā ar nolikumu “Par izdienas pensijām” piešķirtās izdienas pensijas), **kas piešķirtas vai pārrēķinātas 2012., 2013., 2014. un 2015. gadā.** Pārrēķinot pensijas, tās palielināsies cilvēkiem, kuri pensijas sāka saņemt ekonomiskās krīzes laikā, piemērojot negatīvus pensijas kapitāla indeksus. Pensiju pārrēķins notiks automātiski, un senioriem papildus nekas nav jā dara. Pārskatīto pensijas apmēru noteiks no 2018. gada 1. janvāra, un par periodu no 1. janvāra to izmaksās līdz 2018. gada septembrim.

3. **Tiesības uz slimības pabalstu būs cilvēkiem, kuriem būs noteikts nodarbinātības periods,** t.i., sociālās apdrošināšanas iemaksas veiktas ne mazāk kā 3 mēnešus pēdējo 6 mēnešu periodā vai 6 mēnešus pēdējos 24 mēnešos. Kvalifikācijas periods neattieksies uz darbnespējas lapām A, ko apmaksā darba devējs, kā arī uz gadījumiem, kad tiek kopts slims bērns, kurš nav sasniedzis 14 gadu vecumu.

4. **Ja darbnespēja būs iestājusies nodarbinātības periodā, slimības pabalstu izmaksās 30 kalendārās dienas** pēc tam, kad cilvēks zaudējis darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusu.

5. **Vecāku pabalsta saņēmējiem, kuriem kalendārajā mēnesī ir ienākumi kā darba ņēmējam vai pašnodarbinātajam, pabalstu par visu šo kalendāro mēnesi izmaksās 30% apmērā** no piešķirtā pabalsta apmēra.

6. **Tiek palielināta valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme (VSAOI) par 1% – attiecīgi palielinot par 0,5% VSAOI likmi darba ņēmējam un par 0,5% darba devējam.** VSAOI likme tiek palielināta, jo tiek ieviesta veselības apdrošināšana. Tādējādi darba ņēmēji tiks pakļauti arī veselības apdrošināšanai, kas nozīmē, ka šiem darba ņēmējiem būs tiesības saņemt no valsts budžeta līdzekļiem apmaksājamus veselības aprūpes pakalpojumus.

7. **Izmaiņas VSAOI veikšanas kārtībā pašnodarbinātajiem ar ienākumiem mēnesī līdz**

minimālajai algai un ar ienākumiem, kas pārsniedz minimālo algu:

- pašnodarbinātajiem, kuru ienākumi mēnesī **nesasniedz minimālās algas apmēru**, no ienākumiem būs jāveic VSAOI 5% (pensiju apdrošināšanai). Ja pašnodarbinātā ienākumi visa kalendāra gada laikā nesaņem 50 EUR, tad VSAOI 5% apmērā var neveikt;
- pašnodarbinātajiem, kuru ienākumi mēnesī **sasniedz un pārsniedz minimālās algas apmēru**, no brīvi izraudzīta objekta, kas nav mazāks par minimālās algas apmēru, būs jāveic VSAOI vispārējā apmērā (2018. gadā VSAOI likme vispārējā gadījumā pašnodarbinātajam 32,15%, un persona ir pakļauta pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai un veselības apdrošināšanai) un no starpības starp ienākumiem un brīvi izraudzītā objekta būs jāveic VSAOI 5% apmērā (pensiju apdrošināšanai);
- pašnodarbinātajiem, kuri **gūst ienākumus no lauksaimnieciskās ražošanas** un kuru ienākumi mēnesī **sasniedz vai pārsniedz minimālās algas apmēru**, VSAOI (2018. gadā VSAOI likme vispārējā gadījumā pašnodarbinātajam 32,15%) būs jāveic no brīvi izraudzīta objekta, kas nav mazāks par minimālās algas apmēru. VSAOI būs jāveic kā līdz šim – par iepriekšējo ceturksni līdz nākamā mēneša 15. datumam. Savukārt no starpības starp ienākumiem un brīvi izraudzītā objekta VSAOI 5% apmērā būs jāaprēķina par visu kalendāra gadu un jāveic līdz kārtējā gada 15. aprīlim.

8. Izmaiņas autoratlīdzību izmaksātājiem un saņēmējiem:

- **autoratlīdzības izmaksātājam** no saviem līdzekļiem no autoratlīdzības (bruto) 5% apmērā būs jāveic VSAOI (pensiju apdrošināšanai par autoratlīdzības saņēmēju). Autoratlīdzības izmaksātājam 5% VSAOI maksājums nav jāpiemēro par autoratlīdzības saņēmēju, kuram noteikta I vai II grupas invaliditāte, ir piešķirta vecuma pensija, pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā, kā arī par autortiesību mantiniekiem un citu autortiesību pārņēmējiem;
- ja **autoratlīdzības saņēmējs** paralēli ir darba ņēmējs un alga viņam pie viena vai vairākiem darba devējiem kopā **sasniedz vai pārsniedz minimālās algas apmēru**, tad no autoratlīdzības, kā pašnodarbinātajam, VSAOI nav jāveic (neatkarīgi no saņemtā autoratlīdzības apmēra);
- ja **autoratlīdzības saņēmējs** paralēli ir darba ņēmējs, bet alga viņam pie viena vai vairākiem darba devējiem kopā **nesasniedz minimālās algas apmēru**, tad no autoratlīdzības, ja to ienākums mēnesī saņem vai pārsniedz minimālās algas apmēru, ir jāveic VSAOI kā pašnodarbinātajam.

9. **Izmaiņas VSAOI objektā profesionālajiem sportistiem** – profesionālā sportista VSAOI objekts ir divas minimālās mēnešalgas. Ja profesionālā sportista alga būs mazāka par divām minimālajām mēneša algām, tad sportista darba devējam par saviem līdzekļiem būs pienākums veikt VSAOI starpību.

10. **No valsts budžeta uzsāks finansēt divus jaunus psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumus:** 1) psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumu paliatīvā aprūpē esošiem bērniem un viņu ģimenes locekļiem; 2) psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumu personām ar onkoloģisku slimību un to ģimenes locekļiem.

11. **Pabalsts audžuģimenei bērna uzturam** līdz 6 gadu vecumam (ieskaitot) būs 215 EUR, bet bērnam vecumā no 7 līdz 17 gadiem (ieskaitot) – 258 EUR (līdz šim attiecīgi – 95 EUR un 114 EUR).

12. **Atlīdzība audžuģimenei par pienākumu pildīšanu** būs atkarīga no aprūpē esošo

bērnu skaita. Par vienu audžuģimenē ievietoto bērnu atlīdzības apmērs mēnesī būs vienāds ar bērna kopšanas pabalsta apmēru personai, kura kopj bērnu vecumā līdz pusotram gadam, – 171 EUR. Ja audžuģimenē ievietoti divi bērni, atlīdzības apmērs būs 222 EUR, bet ja trīs un vairāk bērnu – 274 EUR (līdz šim – 113,83 EUR neatkarīgi no audžuģimenē esošo bērnu skaita).

Lai Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA) varētu veikt nepieciešamās izmaiņas informācijas sistēmās, paredzēts pārejas periods. Proti, VSAA no 2018. gada 1. janvāra pārrēķinās atlīdzības apmēru un starpību izmaksās ne vēlāk kā līdz 2018. gada 31. jūlijam.

13. Tiks veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas (pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai un apdrošināšanai pret bezdarbu) **par personām, kuras saņem atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu un nav sociāli apdrošinātas** (piemēram, nav darba ņēmēji vai pašnodarbinātie).

14. Palielināta atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpi sociāli apdrošinātām personām, kuras aprūpē bērnu līdz 8 gadu vecumam. Atlīdzības apmērs būs 70% no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas. Pārējiem atlīdzību maksās esošajā apmērā – 171 EUR.

15. Tiek saglabāti esošie ģimenes valsts pabalstu apmēri. Līdz ar to arī nākamgad ģimenes valsts pabalsts par pirmo bērnu ģimenē būs 11,38 EUR, par otro bērnu – 22,76 EUR, par trešo bērnu – 34,14 EUR, bet par ceturto un nākamajiem bērniem – 50,07 EUR mēnesī. No 2018. gada 1. janvāra **ģimenes valsts pabalstu maksās līdz bērna 20 (šobrīd – līdz 19) gadu vecuma sasniegšanai**, kamēr bērns mācās vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē un nav stājies laulībā. Tāpat no nākamā gada 1. janvāra pabalstu maksās arī **par bērnu**, kurš atbilstoši valsts vai pašvaldību finansēto vietu skaitam **uzņemts profesionālās izglītības programmās un saņem stipendiju.**

Lai VSAA varētu veikt nepieciešamās izmaiņas informācijas sistēmās, paredzēts pārejas periods, proti, VSAA no 2018. gada 1. janvāra pārrēķinās pabalsta apmēru un starpību izmaksās ne vēlāk kā līdz 2018. gada 30. aprīlim.

No 2018. gada 1. marta:

1. Tiks nodrošināta lielāka finansiālā atbalsta sniegšanu ģimenēm, kurās ir ne mazāk kā divi bērni, papildus esošajai ģimenes valsts pabalsta sistēmai darbosies jauns atbalsta mehānisms – piemaksa. Piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par divu un vairāk bērnu audzināšanu būs 10 EUR mēnesī, par trīs bērniem – 66 EUR mēnesī. Par katru nākamo bērnu piemaksas apmērs būs par 50 EUR mēnesī lielāks nekā par iepriekšējo kopējo audzināmo bērnu skaitu ģimenē. Tas nozīmē, ka par četriem bērniem piemaksa būs 116 EUR mēnesī; par pieciem bērniem – 166 EUR mēnesī; par sešiem bērniem – 216 EUR mēnesī; par septiņiem bērniem – 266 EUR mēnesī utt.

Lai VSAA varētu veikt nepieciešamās izmaiņas informācijas sistēmās, paredzēts pārejas periods. Proti, VSAA aprēķinās piemaksas apmēru par periodu no 2018. gada 1. marta un izmaksās to ne vēlāk kā līdz 2018. gada 30. aprīlim.

REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBA

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Kaspars Rūklis, Sabiedrisko attiecību nodaļa

67026533, kaspars.ruklis@varam.gov.lv

www.varam.gov.lv

2018. gada 1. martā stāsies spēkā Oficiālās elektroniskās adreses likums, kas praksē sāks darboties ar 2018. gada 1. jūniju. Oficiālā elektroniskā adrese (OEA) palīdzēs veidot pilnīgi jauna līmeņa valsts un pašvaldību iestāžu saziņas kultūru ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem. OEA ienesīs divas būtiskas izmaiņas no iedzīvotāju/uzņēmēju skatpunkta: 1) atsaiste no fiziskās deklarētās adreses (personai, atrodoties atvaļinājumā, ārvalstīs, vai dzīvojot ārpus Latvijas, ir piekļuve savai oficiālajai saziņai ar valsti (pretēji, kā tas ir deklarētajai fiziskajai

adresei)); 2) visa oficiālā saziņa būs vienkopus (neatkarīgi no tā, kādas sistēmas izmanto iestādes, tām būs pienākums ziņu vai saiti uz to sūtīt arī uz OEA). Iedzīvotājiem OEA būs kā brīvprātīga iespēja atvieglot savu ikdienas saziņu ar valsts iestādēm un iegūt papildu drošību, ka visas svarīgās ziņas ir pieejamas nekavējoties.

Oficiālās elektroniskās adreses likums: <https://likumi.lv/doc.php?id=283229>

TIESLIETAS

Tieslietu ministrija

Lana Ivulāne, Komunikācijas un tehniskā nodrošinājuma nodaļa

67036738, lane.ivulane@tm.gov.lv

www.tm.gov.lv

2018. gada 1. janvārī stājas spēkā Tieslietu ministrijas izstrādātie grozījumi likumā par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā, kas no 2018. gada 1. janvāra **paredz lielākas maksimālās garantijas no Darbinieku prasījumu garantiju fonda līdzekļiem – izmaksājamās summas tiks rēķinātas no pusotras minimālās mēneša darba algas līdzšinējās vienas minimālās mēneša darba algas vietā.**

No 2018. gada pieaugs no Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas izmaksāto valsts garantēto uzturlīdzekļu apmērs bērniem un pilngadīgām personām, kuras turpina iegūt izglītību Latvijas Republikā. No 2018. gada 1. janvāra paredzēts, ka bērnam līdz 7 gadu vecumam tie būs 98,90 EUR ik mēnesi, bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecumam, kā arī pilngadīgām personām no 18 līdz 21 gadu vecuma sasniegšanai, ja tiek iegūta izglītība Latvijas Republikā – 118,25 EUR ik mēnesi.

2018. gada 1. janvārī stāsies spēkā **Ministru kabineta noteikumu projekts “Tieslietu ministrijas maksas pakalpojumu cenrādis”**, kas paredz:

- aktualizēt sniegto maksas pakalpojumu izcenojumus:
 - izziņa par civilstāvokļa akta reģistrāciju vai civilstāvokļa akta reģistra ieraksta neesamību (plānotā maksa 7 EUR, šobrīd no 2,85 EUR līdz 5,69 EUR);
 - atļaujas vai lēmuma par vārda, uzvārda vai tautības ieraksta maiņu atvasinājums vai izziņa par minēto atļauju vai lēmumu (plānotā maksa 6 EUR, šobrīd 1,42 EUR);
 - izziņa, ja civilstāvokļa akta reģistra ieraksts nav saglabājies (plānotā maksa 3 EUR, šobrīd 1,42 EUR);
- pārskatīt Tieslietu ministrijas sniegto maksas pakalpojumu veidus:
 - dokumenta atvasinājums no dzimtsarakstu arhīva (plānotā maksa 5 EUR);
 - pasta izdevumiem par dokumenta (izziņa par civilstāvokļa akta reģistrāciju vai civilstāvokļa akta reģistra ieraksta neesamību; dokumenta atvasinājums no dzimtsarakstu arhīva; izziņa, ja civilstāvokļa akta reģistra ieraksts nav saglabājies; atļaujas vai lēmuma par vārda, uzvārda vai tautības ieraksta maiņu atvasinājums vai izziņa par vārda, uzvārda vai tautības ieraksta maiņu) nosūtīšanu uz ārvalstīm (plānotā maksa 4 EUR);
 - dokumenta (izziņa par civilstāvokļa akta reģistrāciju vai civilstāvokļa akta reģistra ieraksta neesamību; izziņa, ja civilstāvokļa akta reģistra ieraksts nav saglabājies, vai izziņa par vārda, uzvārda vai tautības ieraksta maiņu) saņemšana ar drošu elektronisko parakstu (plānotā maksa 5 EUR);
- noteikt diferencētu maksu par pakalpojumu atkarībā no izpildes termiņa un pakalpojuma sniegšanas veida;
- noteikt personu loku, kuras ir atbrīvotas no maksas pakalpojuma samaksas (šobrīd minētais personu loks no Tieslietu ministrijas maksas pakalpojumu samaksas netiek atbrīvots):
 - persona, kura atrodas pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā;

- persona, kura normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir atzīta par trūcīgu;
- bāreni vai bez vecāku gādības palikušu bērnu pēc pilngadības sasniegšanas līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai;
- daudzbērnu ģimeni.

2017. gada 8. jūnijā tika **pieņemts likumprojekts “Grozījumi Krimināllikumā” un likumprojekts “Grozījumi likumā “Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību”**”, kas stāsies spēkā 2018. gada 1. janvārī un **ar ko pilnībā ir pārņemtas Eiropas Padomes “Konvencija par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu” prasības krimināltiesību jomā:**

- ir paplašināts atbildību pastiprinošo apstākļu saraksts, nosakot, ka par atbildību pastiprinošu apstākli varēs atzīt arī apstākli, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts pret personu, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu. Par atbildību pastiprinošu apstākli varēs atzīt arī to, ka noziedzīgs nodarījums, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, vai tīšs noziedzīgs nodarījums pret personas veselību, vai pret tikumību un dzimumneaizskaramību izdarīts nepilngadīgā klātbūtnē;
- ir noteikts pietiekami ilgs noilguma periods, kas ļaus uzsākt tiesvedību, kad cietušais ir sasniedzis pilngadību, t.i., ne tikai dzimumnoziedzumu gadījumos, bet arī: 1) piespiedu laulību; 2) sieviešu dzimumorgānu kropļošanas; 3) piespiedu aborta un piespiedu sterilizācijas gadījumos;
- ir noteikta kriminālatbildība par personas vajāšanu, papildinot Krimināllikumu ar jaunu 132.1 pantu “Vajāšana”, kurā paredzēta kriminālatbildība par vairākkārtēju vai ilgstošu citas personas izsekošanu, novērošanu, draudu izteikšanu šai personai vai nevēlamu saziņu ar šo personu, ja personai ir bijis pamats baidīties par savu vai savu tuvinieku drošību;
- ir precizēts un papildināts tiesiskais regulējums par smagiem, vidēji smagiem un viegliem miesas bojājumiem, nosakot, ka kriminālprocesa uzsākšana par fizisku vardarbību vairāk nav atkarīga vienīgi no vardarbības upura pieteikuma vai sūdzības arī vieglu miesas bojājumu gadījumā, ja tā ir saistīta ar vardarbību ģimenē;
- lai personas tiktu sauktas pie kriminālatbildības par psiholoģisko vardarbību, grozījumi paredz gradēt un definēt kritērijus psihiska traucējuma vai psihiskas traumas noteikšanai, nosakot, kādos gadījumos psihiskas dabas traucējumi ir atzīstami par smagiem miesas bojājumiem, bet kādos gadījumos par vidēji smagiem miesas bojājumiem;
- par smagiem miesas bojājumiem ir atzīta sieviešu dzimumorgānu kropļošana.

TRANSPORTS

Satiksmes ministrija

Aivis Freidenfelds, Komunikācijas nodaļa

67028013, aivis.freidenfelds@sam.gov.lv

www.sam.gov.lv

Grozījumi noteikumos par kuģu reģistrāciju Latvijas Kuģu reģistrā paredz **izmaiņas attiecībā uz zvejas laivu apliecībām**. Šobrīd Kuģu reģistrs zvejas laivām izdod īpašuma apliecību un kuģa reģistrācijas apliecību, bet **turpmāk tiks izdota tikai kuģa reģistrācijas apliecība**. Visa nepieciešamā informācija tiks ietverta vienā apliecībā – reģistrācijas apliecībā. Noteikumi paredz, ka zvejas laivas reģistrācijas apliecība ir **beztermiņa** ar nosacījumu, ka ir veikta ikgadējā apskate un attiecīgs apliecinājums ir attēlots uz reģistrācijas apliecības. Ja minētā apliecinājuma nav, uzskatāms, ka zvejas laivas reģistrācijas apliecība nav derīga. Minētās izmaiņas stāsies spēkā 2018. gada 1. janvārī. Zvejas laivām izdotās reģistrācijas apliecības, kas izsniegtas līdz 2017. gada 31. decembrim, būs spēkā līdz tajās norādītajam derīguma termiņam.

2018. gada 1. janvārī stājas spēkā izmaiņas autoceļu lietošanas nodevas samaksā. No

nodevas samaksas atbrīvoti no kārtējā gada 10. jūlija līdz 30. septembrim transportlīdzekļi, kuru īpašnieks vai turētājs ir fiziskā vai juridiskā persona, kas iekļauta Lauku atbalsta dienesta maksājumu saņēmēju datubāzē. **Autoceļu lietošanas nodevas būs jāmaksā arī par speciālajiem kravas transportlīdzekļiem**, kas nav paredzēti kravu autopārvadājumiem (par kravas transportlīdzekļiem, kas ir reģistrēti transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā kā kravas speciālie transportlīdzekļi (piemēram, kravas darbnīca, kravas laboratorija) atbilstoši LVS 87:1997 “Transportlīdzekļu tipi un to definīcijas”).

VESELĪBA

Veselības ministrija

Oskars Šneiders, Komunikācijas nodaļa

67876008, oskars.sneiders@vm.gov.lv

www.vm.gov.lv

2018. gada janvārī paredzēti grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobra noteikumos Nr. 899 “Ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtība”. **Zāļu kompensācijas apjoms tiks palielināts no 75% uz 100%, un tas būs paredzēts Krona slimības, čūlainā kolīta un psoriāzes pacientiem, tādējādi uzlabojot medikamentu pieejamību.**

2018. gadā valsts papildus apmaksās ap 400 tūkstošiem izmeklējumu, konsultāciju un citu ārstēšanas pakalpojumu. Tāpēc kopumā 2017. un 2018. gadā rindas būs samazinājušās teju divas reizes – kopumā par 40%.

Nākamgad plānotas papildu 108 tūkstoši ārstu speciālistu konsultācijas, kā arī: 207 tūkstoši ambulatoro izmeklējumu; 35 tūkstoši ārstniecības pakalpojumu dienas stacionārā; 33 tūkstoši cukura diabēta kabinetu apmeklējumu; 29 tūkstoši ambulatoro rehabilitācijas pakalpojumu; 980 endoprotezēšanas operāciju; 7 aknu transplantācijas; 11 diabēta apmācības kabineti diabēta pacientu aprūpei. **Paredzēti arī jauni valsts apmaksāti veselības aprūpes pakalpojumi:** transkatetrāla aortas vārstuļa implantācijas operācijas un aknu transplantāciju pieaugušajiem.

2018. gadā tiks ieviesta jauna Valsts veselības aprūpes sistēma*, kas ir taisnīgāka un ir izdevīgāka tiem, kuri legāli dzīvo un strādā Latvijā, kā arī veic sociālās iemaksas.

Pilnu valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu grozu saņems: 1) personas, kuras veic sociālās iemaksas; 2) iedzīvotāju grupas, kas ir atbrīvotas no šo iemaksu veikšanas: pensionāri; bērni (līdz 18 gadu vecumam); Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrējušies bezdarbnieki; trūcīgās personas; I un II grupas invalīdi; personas, kuras mācās vispārējās izglītības iestādēs, profesionālās pamatizglītības vai profesionālās vidējās izglītības iestādēs vai ir pilna laika studējošie u.c.

Tāpat **pilnu valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu grozu varēs saņemt personas**, kuras veiks veselības apdrošināšanas iemaksas noteiktā apmērā – 2018. gadā – 1% no minimālās algas jeb 4,30 eiro mēnesī.

**2018. gads ir pārejas periods – ikviens iedzīvotājs pakalpojumus saņems tāpat kā līdz šim. Personām, kurām jāveic veselības apdrošināšanas maksājums, tas būs jādara 2018. gada otrajā pusē.*

No 2018. gada 1. janvāra tiks paplašināta diagnostikas pieejamība pacientiem ar aizdomām par onkoloģisku saslimšanu. Līdzīgi kā šobrīd “zaļā koridora” ietilpstošajām vēža lokalizācijām, no pacienta vēršanās ārstniecības iestādē izmeklējums būs jānodrošina 10 dienu laikā.

No 2018. gada 1. jūlija tiks nodrošināti pozitronu emisijas tomogrāfijas izmeklējumi personām ar aizdomām par ļaundabīgu audzēju pie šādām diagnozēm: krūts vēzis; bronhu, plaušu vēzis; resnās un taisnās zarnas vēzis; melanoma.

Plānotas **izmaiņas ģimenes ārstu prakšu darba kārtībā**. Lai nodrošinātu savlaicīgu slimību diagnostiku un iespēju personai saņemt nepieciešamo ārstniecību, paredzēts, ka **ģimenes ārsta praksei vienu reizi nedēļā jānodrošina pacientu uzņemšana no plkst.8.00 un vienu reizi nedēļā – pieņemšana līdz plkst.19.00**. Grozījumi paredz iespēju ģimenes ārstam, slēdzot līgumu ar Nacionālo veselības dienestu, vienoties arī par citu pieņemšanas laiku.

Tiks palielinātas ārstniecības personu zemākās mēnešalgu likmes par slodzi. 2018. gadā paredzēts palielināt ārstu un funkcionālo speciālistu vidējo darba samaksu no 859 EUR līdz 1125 EUR mēnesī, ārstniecības un pacientu aprūpes personām un funkcionālo speciālistu asistentiem – no 537 EUR līdz 675 EUR mēnesī, bet ārstniecības un pacientu aprūpes atbalsta personām – no 400 EUR līdz 450 EUR mēnesī.

ZEMKOPIĀ

Zemkopības ministrija

Dagnija Muceniece, Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa

67027070, dagnija.muceniece@zm.gov.lv

www.zm.gov.lv

Licences komercdarbībai zvejniecībā

Līdz šim licences derīguma termiņa noteikšanai komercdarbībai zvejniecībā jūras piekrastes ūdeņos tika ņemts vērā kuģa kuģošanas spējas apliecības derīguma termiņš. **No 2018. gada 1. janvāra šādu dokumentu jūras piekrastes zvejas laivām Latvijas Jūras administrācija vairs neizsniegs, tāpēc zvejai piekrastes ūdeņos komercdarbībai zvejniecībā licences termiņš būs pieci gadi.**

Ministru kabineta 08.09.2009. noteikumi Nr.1015 “Kārtība, kādā izsniedz speciālo atļauju (licenci) komercdarbībai zvejniecībā, kā arī maksā valsts nodevu par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu”: <https://likumi.lv/doc.php?id=197452&from=off>

Jūrasgrunduļu zveja Baltijas jūras piekrastē

Lai veicinātu invazīvās sugas – apaļā jūrasgrunduļa – zveju piekrastes ūdeņos, Ministru kabineta 02.05.2007. noteikumos Nr. 296 “Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomikas zonas ūdeņos” ir **noteikts jauns zvejas rīks – apaļo jūrasgrunduļu murds**. Savukārt Ministru kabineta 30.11.2009. noteikumos Nr.1375 “Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību piekrastes ūdeņos” **noteikts apaļo jūrasgrunduļa murda limitu sadalījums piekrastes pašvaldībām**. Zveja ar apaļo jūrasgrunduļu murdu ir veicama tikai laika posmā no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam.

Apaļo jūrasgrunduļu murda limits zvejniekiem ir pieejams, sākot ar 2018. gada 1. janvāri:

https://likumi.lv/doc.php?id=201804&from=off/oSp%C4%93k%C4%81%20eso%C5%A1s/t_blank

Lauksaimniecības zemes noma ar izpirkuma tiesībām

Ministru kabineta “Noteikumi par lauksaimniecības zemes nomu ar izpirkuma tiesībām” paredz kārtību, kādā **fiziskās personas**, kurām nepieder lauksaimniecības zeme, varēs **pretendēt uz pašvaldību piedāvāto lauksaimniecības zemes nomu ar izpirkuma tiesībām**. Likums “Par zemes privatizāciju lauku apvidos” paredz, ka no 2018. gada 1. janvāra **pašvaldības, kuru īpašumā ir neapbūvēta lauksaimniecības zeme, to var nodot nomā ar izpirkuma tiesībām uz laiku līdz 12 gadiem fiziskām personām, kurām nepieder lauksaimniecības zeme, par nomas maksu 4,5% no zemes kadastrālās vērtības**. Ja nomnieks izmantos izpirkuma tiesības, nomas maksa tiks ieskaitīta izpirkuma maksā. Izpirkuma tiesības var izlietot ne agrāk kā nomas līguma ceturtajā gadā.

Savukārt “Noteikumi par lauksaimniecības zemes nomu ar izpirkuma tiesībām” nosaka iesniedzamos dokumentus, līguma nosacījumus, līguma slēgšanas un izbeigšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā fiziskās personas, kurām nepieder lauksaimniecības zeme, var pretendēt uz pašvaldību piedāvāto lauksaimniecības zemi ar izpirkuma tiesībām.

Saite uz noteikumiem: <https://likumi.lv/ta/id/295806-noteikumi-par-lauksaimniecibas-zemes-nomu-ar-izpirkuma-tiesibam>

Izmaiņas ievestās traktortehnikas un piekabju novērtēšanā un reģistrācijā

No 2018. gada 1. janvāra lauksaimniecības transportlīdzekļiem (arī lietotiem), kuri ievesti no trešajām valstīm, jāatbilst Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr.167/2013 par lauksaimniecības un mežsaimniecības transportlīdzekļu apstiprināšanu un tirgus uzraudzību prasībām, jo 2017. gada 31. decembrī beidzas iepriekšminētās regulas pārejas periods.

Ja Eiropas Savienībā, tai skaitā Latvijā pēc 2018. gada 1. janvāra ievēdīs lauksaimniecības transportlīdzekli no trešajām valstīm, to laist tirgū, reģistrēt vai nodot ekspluatācijā varēs vienīgi tad, ja tas atbildīs regulas prasībām.

Ja lauksaimniecības transportlīdzeklim, kas ievests no trešajām valstīm līdz 2017. gada 31. decembrim un kā motora jauda ir $\leq 19\text{KW}$, ir veikta tehnisko datu salīdzināšana vai pieteikta atbilstības novērtēšana VSIA "Sertifikācijas un testēšanas centrā" līdz 2017. gada 31. decembrim, tad atbilstības novērtēšana tiks veikta saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 731 "[Individuālo lauksaimniecības un mežsaimniecības transportlīdzekļu atbilstības novērtēšanas noteikumi](#)".

Saite uz regulu: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0167>

Tiešmaksājumi: zaļināšana un brīvprātīgais saistītais atbalsts

Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 10. marta noteikumos Nr. 126 "Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem". Galvenās izmaiņas skar maksājuma par klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības praksi (zaļināšanas maksājuma) nosacījumus:

- turpmāk būs augu aizsardzības līdzekļu lietošanas aizliegums ekoloģiskas nozīmes platībās (ENP): papuvē, starpkultūru aizņemtās platībās, zālāju pasēja platībā pēc galvenā kultūrauga novākšanas, platībās, ko aizņem slāpekli piesaistoši kultūraugi;
- ENP izveidošanas vajadzībām slāpekli piesaistošus kultūraugus turpmāk varēs sēt ne tikai tīrsējā, bet arī maisījumā ar citiem kultūraugiem – graudaugiem vai stiebrzālēm, vienlaikus nodrošinot, lai sējumā pārsvarā būtu slāpekli piesaistoši kultūraugi;
- ir vienkāršotas vairāku ENP veidu prasības un ir atcelti platības ierobežojumi;
- no 2018. gada kā ENP varēs deklarēt arī grāvjus;
- no 2018. gada 1. janvāra tiks pārtraukta atbrīvojuma piemērošana no ENP izveides prasības 15 pagastos un vienā novadā, savukārt no jauna šis atbrīvojums tiks piemērots divos pagastos.

Plašāku informāciju par izmaiņām zaļināšanā var izlasīt [šeit](#).

Mainīsies brīvprātīga saistītā atbalsta (BSA) saņemšanas kārtība:

- paredzēts, ka par Latvijas brūnās un zilās šķirnes govīm, ko izmanto lauksaimniecības ģenētisko resursu saglabāšanai, varēs saņemt BSA par slaucamām govīm, ja izslaukums no govīs attiecīgajā standartlaktācijā ir vismaz 4500 kilogramu;
- no BSA par dārzeniņiem atbalsttiesīgo kultūraugu veidu saraksta tiek svītrotas parastās jeb dārza pupiņas, ņemot vērā atbalsta nesamērīgumu ar gūtajiem ieņēmumiem mehanizētās ražas novākšanas dēļ;
- ir noteikts datums – 15. maijs, līdz kuram lauksaimniekam ir jānodrošina sertificētas sēklas ieguve BSA par sēklas kartupeļiem, par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām un par sertificētu labības sēklu.

Noteikumu projekts atrodams šeit: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40441430>

Apkopojumu sagatavoja:

Justīne Deičmane

Valsts kanceleja

Komunikācijas departamenta vadītāja vietniece

Tālrunis: 67082828, 26186068

E-pasts: justine.deicmane@mk.gov.lv